

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Тошматов Раҳмиддин дар мавзуи “Рушди шаклҳои ташкили худидоракунии донишҷӯён дар муассисаҳои таҳсилоти олии мосири Ҷумҳурии Тоҷикистон” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 5.3. – Педагогика, 5.3.1. - Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот

Автореферати диссертатсияи Тошматов Раҳмиддин аз рӯи мавзуи рушди шаклҳои ташкили худидоракунии донишҷӯён дар муассисаҳои таҳсилоти олии Тоҷикистон як таҳқиқоти арзишманд ва мувофиқ бо талаботҳои замонавии низоми таҳсилоти олии кишвар мебошад. Муаллиф масъалаи худидоракуниро на танҳо аз ҷиҳати педагогикӣ, балки дар алоқамандӣ бо хусусиятҳои фарҳангии маънавии ҷомеаи тоҷик ва талаботи бозори меҳнат баррасӣ намудааст, ки ин аз он гувоҳӣ медиҳад, ки таҳқиқот бо назардошти шароити миллӣ ва иҷтимоӣ-иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия шудааст.

Аз ҷиҳати назариявӣ, таҳқиқот нақшаи муфассалро барои таҳлили мафҳум, сохтор ва шаклҳои ташкилии худидоракунии донишҷӯён дар шароити муосири муассисаҳои таҳсилоти олии кишвар пешниҳод мекунад. Муаллиф таъкид мекунад, ки худидоракунӣ фақат як малакаи идоракунии вақт ва омӯзиш нест, балки як омили шаклгирии шахсият, тафаккури мустақил, масъулиятшиносӣ ва мувофиқати касбии донишҷӯ мебошад. Ин таҳлил бо истифодаи маҷмӯи усулҳои илмӣ (аз ҷумла таҳлили муқоисавӣ, сифатӣ ва омӯрӣ) асос ёфтааст ва барои тақомили назарияи педагогикаи олии Тоҷикистон арзиши калон дорад.

Навгони илмӣ таҳқиқот дар он аст, ки шаклҳои ташкилӣ-худидоракунӣ бо назардошти анъанаҳои педагогӣ ва арзишҳои маънавию ахлоқии халқи тоҷик низомбандӣ шудаанд. Муаллиф нишон медиҳад, ки усулҳои умумичаҳонӣ бе таҳияи махсус ва мувофиқсозии мазмун дар шароити Тоҷикистон самаранок нестанд. Пешниҳодҳои ӯ дар он аст, то шаклҳои ташкилӣ на танҳо вазифахоро иҷро кунанд, балки барои шаклгирии малакаҳои идоракунӣ, мустақилона мақсадгузорӣ ва таҳлили камбудиву нуқсонҳо асос гузошта шаванд.

Аз ҷиҳати амалӣ, автореферат пешниҳодҳои мушаххас ва воқеиро барои муассисаҳои таҳсилоти олии Ҷумҳурии Тоҷикистон доро аст. Масалан, ворид кардани унсурҳои худидоракунӣ дар барномаҳои таълимӣ, ташкили гуруҳҳои корӣ, истифодаи технологияҳои рақамӣ барои идоракунии омӯзиш ва таҳияи усулҳои таҳхис ва арзёбии дараҷаи рушди

худидоракунӣ. Ин пешниҳодҳо бо талаботи стандартҳои давлатии таълимӣ ва бозори меҳнат мувофиқ карда шудаанд ва барои кафедраҳо, муассисаҳои таълимӣ ва мақомоти идоракунии соҳаи маориф асос мебошанд.

Таҳлили натиҷаҳои таҳқиқот низ арзиши амалии корро тасдиқ мекунад: муаллиф бо истифодаи маълумоти амалӣ (анкета, тест, омор) таъсири шаклҳои ташкилӣ ба рушди тафаккури мустақил, мақсадгузорӣ ва идоракунии захираву вақт дар донишҷӯён ошкор намудааст. Натиҷаҳо нишон медиҳанд, ки татбиқи шаклҳои мувофиқи худидоракунӣ самаранокӣ таълимро меафзояд ва донишҷӯёни мустақил ва рақобатпазирро тайёр мекунад.

Бо назардошти фарогирӣ, асоснокӣ ва амалияпазирии пешниҳодҳо, автореферати диссертатсияи Тошматов Раҳмиддин як кори илмӣ-амалии арзишманд аст, ки барои тақомили низоми таҳсилоти олии Тоҷикистон ва тайёрии кадрҳои баландихтисос нақши муҳим мебозад. Таҳқиқот ба талаботҳои сиёсати давлатӣ дар соҳаи маориф мувофиқ буда, метавонад ҳамчун замина барои таҳияи барномаҳо, меъёрҳои методӣ ва лоиҳаҳои ислоҳоти таълим истифода шавад.

Асоснокии илмӣ ва амалии таҳқиқот, мукаммалии таҳлили назариявӣ ва мувофиқати пешниҳодҳо ба шароити таҳсилоти олии Тоҷикистон нишон медиҳанд, ки диссертатсия дар сатҳи илмӣ навишта шудааст.

Дар умум, диссертатсияи Тошматов Раҳмиддин дар рушди педагогикаи миллӣ саҳми арзишманд гузошта, натиҷаҳои таҳқиқот метавонанд дар амалияи таълимӣ барои тақмили раванди таълим ва омодаسازی донишҷӯён ба фаъолияти зиндагии оянда истифода шаванд.

Мулоҳизаву андешаҳои дар боло ироашуда аз мубрамии мавзӯи диссертатсияи Тошматов Р. шаҳодат медиҳанд.

Таҳлили васеи натиҷаҳои бадастомада, ки эътимоднокии онҳоро таъмин мекунад, ба муаллифи диссертатсия имкон додааст, ки хулосаҳо ва тавсияҳои методии пешниҳодшударо аз ҷиҳати илмию методӣ асоснок созад. Ин асосноккунӣ на танҳо ба далелҳои назариявӣ, балки ба таҷрибаи амалии корҳои озмоишӣ низ таъяс мекунад, ки ин эътибори хулосаҳоро боз ҳам баландтар бардоштааст.

Бо назардошти ҳамаи ҷанбаҳои таҳқиқот, фикр мекунем, ки довталаб ба мақсадҳои таҳқиқот комёб шуда, вазифаҳои дар назди таҳқиқоти диссертатсионӣ гузоштаро пурра ҳаллу фасл кардааст. Ин аз он шаҳодат медиҳад, ки таҳқиқот мукамал ва ҷавобгӯ ба талаботи илмӣ мебошад.

Автореферати диссертатсия ба талаботи пешниҳодшуда ҷавобгӯ буда,

Ҳамзамон, мақолаҳои муаллифи рисола, ки дар нашрияҳои тақризшаванда ба таъб расидаанд, мундариҷаи таҳқиқотро пурра ифода намуда, далели эътирофи арзишмандонаи он аз ҷониби ҷомеаи илмӣ мебошанд.

Номзади илмҳои педагогӣ,
ходими пешбари илмӣ раёсати
ташхис ва тақризи адабиёти
таълимии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф
ба номи А. Ҷомии Академияи
таҳсилоти Тоҷикистон

9-

18.08.2026

Маълумот барои тамос:
734024, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, кӯчаи А. Адҳамов, 11/2,
тел.: +992 903 00 46 11. E-mail: buriiiev1956mailru@mail.ru

“Имзои Буриев Бахтиёр Болтаевичро тасдиқ мекунам”

Мудири шуъбаи кадрҳо ва коргузори
Пажӯҳишгоҳи рушди маориф
ба номи А. Ҷомии Академияи
таҳсилоти Тоҷикистон



Ҳакимова Х.С.